

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามความคิดเห็นของประธานศูนย์พัฒนาวิชาการและคณะกรรมการศูนย์พัฒนาวิชาการ สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
 - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
2. เพื่อเสนอแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย

- 1.1 ประธานศูนย์พัฒนาวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำนวน 10 คน
- 1.2 คณะกรรมการศูนย์พัฒนาวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำนวน 90 คน

1.3 ประชากรที่ใช้ในการสัมภาษณ์สภาพการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ได้แก่ ประธานศูนย์พัฒนาวิชาการ จำนวน 10 คน และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาวิชาการได้จากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 แบบ ดังนี้

2.1 แบบสอบถามความคิดเห็น แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คำถามเป็นลักษณะแบบตรวจสอบรายการ จะมีคำตอบให้แล้วให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่กำหนดให้

ตอนที่ 2 แบบสำรวจการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามความคิดเห็นของประธานศูนย์พัฒนาวิชาการและคณะกรรมการศูนย์พัฒนาวิชาการ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ ตามวิธีของลิเคอร์ท ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มีการปฏิบัติมากที่สุด มีการปฏิบัติมาก มีการปฏิบัติปานกลาง มีการปฏิบัติน้อย มีการปฏิบัติน้อยที่สุดหรือไม่ปฏิบัติ ซึ่งครอบคลุมการศึกษาสภาพการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ทั้ง 3 ด้าน รวมทั้งสิ้น 31 ข้อ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

2.2 แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้างสัมภาษณ์แบบความเรียง โดยการสัมภาษณ์ประธานศูนย์พัฒนาวิชาการและคณะกรรมการศูนย์พัฒนาวิชาการเกี่ยวกับการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามให้โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำนวน 100 ฉบับ ได้ดำเนินการติดต่อขอรับที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 100 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำข้อมูลมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

3.2 ดำเนินการสัมภาษณ์ ในหัวข้อการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ระหว่างวันที่ 10 – 20 กันยายน พ.ศ. 2556 รวม 30 คน โดยการสัมภาษณ์โดยตรงและการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์พร้อมกับบันทึกผลการสัมภาษณ์ลงในแบบสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยนำข้อมูลที่เก็บได้ไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ผลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ และใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้

4.1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของจำนวนประชากรและนำมาวิเคราะห์ด้วยหาค่าร้อยละ

4.1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสำรวจการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 32 ตามความคิดเห็นของประธานศูนย์พัฒนาวิชาการและคณะกรรมการศูนย์พัฒนาวิชาการ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลความหมายและจัดอันดับความคิดเห็น

4.1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 32 ตามความคิดเห็นของประธานศูนย์พัฒนาวิชาการและคณะกรรมการศูนย์พัฒนาวิชาการ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลความหมายและจัดอันดับความคิดเห็น

4.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่นๆ ต่อการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่เป็นคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา จากความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ นำข้อมูลมาตีความสร้างข้อสรุปวิเคราะห์ความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์แบบอุปนัย แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความคิดเห็นของประธานศูนย์พัฒนาวิชาการ และคณะกรรมการศูนย์พัฒนาวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลจากการศึกษาแบบสำรวจการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า

ประธานศูนย์พัฒนาวิชาการมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติมากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมการแข่งขันทักษะความสามารถทางวิชาการของนักเรียน รองลงมา คือ การประชุมวางแผนการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ และมีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การนิเทศติดตามการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้

คณะกรรมการศูนย์พัฒนาวิชาการมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติมากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมการแข่งขันทักษะความสามารถทางวิชาการของนักเรียน รองลงมา คือ การนิเทศติดตามการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ และมีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การวางแผนการและกำหนดเป้าหมายโดยมีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการทำงานให้สอดคล้องกับสถานศึกษานั้นๆ

2. ผลจากการศึกษาสภาพการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามความคิดเห็นของประธานศูนย์พัฒนาวิชาการและคณะกรรมการพัฒนาศูนย์วิชาการเป็นรายด้านพบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า

2.1 ด้านความพร้อมของเครือข่าย ข้อ 3 การคัดเลือกคณะกรรมการที่จะมาทำงานร่วมกับศูนย์พัฒนาวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ข้อ 9 ศูนย์พัฒนาวิชาการที่ได้รับการจัดขึ้นมีความพร้อมที่จะประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายในและภายนอกองค์กร และข้อ 8 การได้รับงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาวิชาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.2 ด้านกิจกรรมของเครือข่าย ข้อ 17 การจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆร่วมกับชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อ 11 การประชุมวางแผนการทำงานร่วมกันของศูนย์พัฒนาวิชาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2.3 ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย ข้อ 26 การจัดสรรงบประมาณในการให้บุคลากรแต่ละศูนย์ไปอบรมเพื่อพัฒนาศูนย์วิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ ข้อ 25 การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานศูนย์พัฒนาวิชาการอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะพบว่า ประชาชนศูนย์พัฒนาวิชาการให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านความพร้อมของเครือข่ายมากที่สุด คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดงบประมาณให้แก่ศูนย์พัฒนาวิชาการ รองลงมา คือ การวางแผน กำหนดกลยุทธ์ ระยะสั้น ยาว และเป้าหมายความสำเร็จศูนย์พัฒนาวิชาการ และน้อยที่สุด คือ ควรมีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์พัฒนาวิชาการในการประสานงานกับโรงเรียนและศูนย์พัฒนาวิชาการ ในด้านกิจกรรมของเครือข่าย ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมากที่สุดคือ การจัดนิทรรศการผลงานด้านวิชาการของศูนย์พัฒนาวิชาการ รองลงมา คือ แต่ละศูนย์ควรมีกิจกรรมหรือผลงานที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่นน้อย คือ ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถทางวิชาการที่มีความหลากหลายและครบทุกระดับชั้น ด้านการบริหารจัดการเครือข่าย ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมากที่สุดคือ ควรมีตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และนิเทศศูนย์พัฒนาวิชาการอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง รองลงมา คือ ควรนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการสรุปและประเมินผลมาวิเคราะห์เป็นข้อเท็จจริงเพื่อปรับปรุงและนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศ และน้อยที่สุด คือ ควรนำเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศมาใช้ในการจัดประชุมหรืออบรมเพื่อความสะดวกในการเดินทาง ส่วนคณะกรรมการศูนย์พัฒนาวิชาการให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะด้านความพร้อมของเครือข่ายมากที่สุดคือ คือ ควรมีการเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ในการประสานงานโรงเรียนและศูนย์พัฒนาวิชาการ รองลงมา คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดงบประมาณให้แก่ศูนย์พัฒนาวิชาการ น้อย คือ การวางแผน กำหนดกลยุทธ์ ระยะสั้น ยาว และเป้าหมายความสำเร็จศูนย์พัฒนาวิชาการ ด้านกิจกรรมของเครือข่าย ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมากที่สุดคือ ควรจัดนิทรรศการผลงานด้านวิชาการของศูนย์พัฒนาวิชาการ รองลงมา คือ แต่ละศูนย์ควรมีกิจกรรมหรือผลงานที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่น และน้อยที่สุด คือ ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถทางวิชาการที่มีความหลากหลายและครบทุกระดับชั้น และด้านการบริหารจัดการเครือข่าย คณะกรรมการศูนย์พัฒนาวิชาการให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะมากที่สุดคือ ควรนำเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศมาใช้ในการจัดประชุมหรืออบรมเพื่อลดค่าใช้จ่ายและเวลาในการเดินทาง รองลงมา คือควรตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และนิเทศศูนย์พัฒนาวิชาการอย่างสม่ำเสมอ

ต่อเนื่อง และน้อยที่สุด คือ ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการสรุปและประเมินผลมาวิเคราะห์เป็นข้อเท็จจริงเพื่อปรับปรุงและนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศ

4. ผลจากการสัมภาษณ์ประธานศูนย์พัฒนาวิชาการและคณะกรรมการศูนย์พัฒนาวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ดังนี้

4.1 ปัญหาการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการจากการสัมภาษณ์พบว่า

4.1.1 ขาดแคลนบุคลากร

4.1.2 ขาดแผนการปฏิบัติการ

4.1.3 ขาดการติดต่อสื่อสารและการประสานงาน

4.1.4 ขาดงบประมาณสนับสนุน

4.2 แนวทางการปรับปรุงการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการจากการสัมภาษณ์พบว่า

4.2.1 ควรจัดอัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษาให้แก่ศูนย์พัฒนาวิชาการเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงาน

4.2.2 ควรมีแผนการปฏิบัติการที่ชัดเจน

4.2.3 ควรมีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์พัฒนาวิชาการเพื่อสะดวกในการติดต่อสื่อสารและการประสานงานกับศูนย์พัฒนาวิชาการและโรงเรียน

4.2.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้แก่ศูนย์พัฒนาวิชาการเพื่อส่งเสริมพัฒนาเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.3 แนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการจากการสัมภาษณ์พบว่า

4.3.1 ควรจัดกิจกรรมทัศนศึกษาให้ตัวแทนนักเรียนของแต่ละศูนย์พัฒนาวิชาการ ศูนย์ละ 5 คน พร้อมคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาวิชาการที่ประสบความสำเร็จ

4.3.2 ควรจัดให้มีการแข่งขันกีฬาร่วมกันของแต่ละศูนย์เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

4.3.3 ควรจัดเวทีเสวนาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาวิชาการไปสู่ความสำเร็จอย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32

1. จากผลการศึกษาการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่าประธานศูนย์พัฒนาวิชาการและคณะกรรมการศูนย์พัฒนาวิชาการมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติโดยอยู่ในระดับมาก ด้านกิจกรรมของเครือข่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านความพร้อมของเครือข่าย และด้านการบริหารจัดการเครือข่าย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้เนื่องมาจากประธานศูนย์พัฒนาวิชาการและคณะกรรมการศูนย์พัฒนาวิชาการ มีความตระหนักและเข้าใจในหน้าที่และสิ่งเห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานของศูนย์เครือข่ายและตระหนักถึงความสำคัญของการร่วมมือในการยกระดับการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในด้านการกิจกรรมของเครือข่าย และด้านการบริหารจัดการเครือข่าย ซึ่งสอดคล้องกับสมศักดิ์ ภู่วิภาคารวรรณ และคณะ (2552 : 105-107) ได้ศึกษาการวิจัยและการพัฒนาการส่งเสริมนวัตกรรมเครือข่ายการเรียนรู้ ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ปัจจัย บริบท และเงื่อนไขที่ทำให้การสร้างและพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน สรุปได้ดังนี้ ด้านความพร้อมของเครือข่าย โดยเริ่มจากการสร้างความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจตลอดจน การยอมรับของสมาชิก ถึงเป้าหมายของเครือข่าย การสำรวจข้อมูลของเครือข่ายการสร้างแกนนำเครือข่ายเป็นเบื้องต้น รวมทั้งการจัดทรัพยากรที่เอื้อต่อการดำเนินการ ด้านกิจกรรมของเครือข่าย ควรจัดกิจกรรมตามกลยุทธ์ที่วางไว้ โดยเน้นความร่วมมืออย่างจริงจัง และต่อเนื่องมีกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ที่สมาชิกทุกคนและทุกสถาบันมีโอกาสใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างเต็มที่ และด้านการบริหารจัดการเครือข่าย จะต้องสร้างข้อตกลงร่วมกันระดับบริการวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ที่ชัดเจนมีระบบการสื่อสารประสานงานที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมมีโครงสร้างของเครือข่ายแต่ละระดับที่มีประสิทธิภาพ การอำนวยความสะดวกและการประกันความสำเร็จที่ดี มีผลงานที่เป็นที่ยอมรับอย่างต่อเนื่อง และสมาชิกได้ประโยชน์อย่างทั่วถึง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ พิสิษฐ เทพไกรวัล (2554 : 289-293) ที่ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย กระบวนการสร้างเครือข่าย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขึ้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2) ขึ้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย 3) ขึ้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน 4) ขึ้นบริหารจัดการเครือข่าย 5) ขึ้นพัฒนาความสัมพันธ์ 6) ขึ้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้ว่า

หากทุกส่วนให้ความร่วมมือกันพัฒนาเครือข่าย กลุ่มเครือข่ายก็必将มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

2. จากผลการศึกษาแบบสำรวจการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ซึ่งพบว่าประธานศูนย์พัฒนาวิชาการให้ความคิดเห็นว่ากิจกรรมที่มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมการแข่งขันทักษะความสามารถทางวิชาการของนักเรียน รองลงมา คือ การประชุมวางแผนการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนหรือท้องถิ่น ส่วนคณะกรรมการศูนย์พัฒนาวิชาการให้ความคิดเห็นมากที่สุด คือ การจัดกิจกรรมการแข่งขันทักษะความสามารถทางวิชาการของนักเรียน รองลงมา คือ การนิเทศติดตามการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ และการตอบแบบสำรวจที่มีความถี่น้อยที่สุด คือการจัดกิจกรรมต่างๆ ในวันสำคัญร่วมกับชุมชนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการแข่งขันทักษะความสามารถทางวิชาการของนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมศักยภาพและความสามารถนักเรียนอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับนารี ห่อทอง (2553 : 114-117) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินการและปัญหาด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้อิงในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพลับพลาชัย 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การแข่งขันความเป็นเลิศทางวิชาการ และการจัดนิทรรศการผลงานทางวิชาการของกลุ่มเครือข่าย มีสภาพความร่วมมือในการดำเนินการสูงสุด ส่วนครู ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่าสภาพความร่วมมือด้านการแข่งขันความเป็นเลิศทางวิชาการ และการจัดนิทรรศการผลงานทางวิชาการของกลุ่มเครือข่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งจะเห็นได้ว่าการพัฒนาในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและด้านการแข่งขันทักษะความเป็นเลิศทางวิชาการการนั้นทุกฝ่ายล้วนแล้วแต่ให้ความสำคัญทั้งสิ้น

3. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนและร้อยละเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พบว่า ด้านความพร้อมของเครือข่ายประธานศูนย์พัฒนาวิชาการให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมากที่สุด คือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดงบประมาณ ให้แก่ศูนย์พัฒนาวิชาการ และน้อยที่สุด คือควรมีการจัดอบรมภาษาอังกฤษและภาษาที่สอง ด้านกิจกรรมของเครือข่าย ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมากที่สุดคือ การจัดนิทรรศการผลงานด้านวิชาการของศูนย์พัฒนาวิชาการ และน้อยที่สุดคือ ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถทางวิชาการที่มีความหลากหลายและครบทุกระดับชั้น และด้านการบริหารจัดการเครือข่าย ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมากที่สุดคือ ควรมีการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และนิเทศ

ศูนย์พัฒนาวิชาการอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง และน้อยที่สุด คือ ควรนำเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศมาใช้ในการจัดประชุมหรืออบรมเพื่อความสะดวกในการเดินทาง ทั้งนี้เนื่องจากประธานศูนย์พัฒนาวิชาการเล็งเห็นถึงความสำคัญของการบริหารศูนย์พัฒนาเครือข่าย โดยเฉพาะในส่วนของงบประมาณที่ไม่เพียงพอซึ่งเป็นอุปสรรคในการเตรียมความพร้อมของศูนย์พัฒนาเครือข่าย ด้านกิจกรรมของเครือข่ายประธานศูนย์พัฒนาวิชาการอยากให้มีการจัดนิทรรศการทางวิชาการให้เพิ่มมากขึ้นเพื่อสร้างศักยภาพของโรงเรียนให้หลากหลายและเกิดการแข่งขันทางวิชาการ และด้านการบริหารเครือข่ายนั้นควรมีการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และนิเทศศูนย์พัฒนาวิชาการอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เพราะเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ

ส่วนคณะกรรมการศูนย์พัฒนาวิชาการให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในด้านความพร้อมของเครือข่าย มากที่สุดคือ ควรมีการเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ในการประสานงานโรงเรียนและศูนย์พัฒนาวิชาการ และน้อยที่สุด คือ ควรมีการจัดอบรมภาษาอังกฤษและภาษาที่สองให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ด้านกิจกรรมของเครือข่ายให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมากที่สุดคือ ควรจัดนิทรรศการผลงานทางวิชาการของศูนย์พัฒนาวิชาการ และน้อยที่สุด คือ ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถทางวิชาการที่มีความหลากหลายและครบทุกระดับชั้น และด้านการบริหารจัดการเครือข่ายให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมากที่สุด คือควรนำเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศมาใช้ในการจัดประชุมหรืออบรมเพื่อลดค่าใช้จ่ายและเวลาในการเดินทาง และน้อยที่สุด คือ ควรนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการสรุปและประเมินผลมาวิเคราะห์เป็นข้อเท็จจริงเพื่อปรับปรุงและนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศ ทั้งนี้เนื่องจากในด้านความพร้อมของเครือข่ายนั้น คณะกรรมการศูนย์พัฒนาวิชาการเห็นว่า ควรมีการจัดหาเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ในการประสานงานโรงเรียนและศูนย์พัฒนาวิชาการ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มาติดต่อประสานงานจะทำให้การประสานงานดำเนินไปอย่างคล่องตัวและเกิดประสิทธิภาพ ด้านกิจกรรมของเครือข่าย คณะกรรมการศูนย์พัฒนาวิชาการเห็นว่า ควรมีการจัดนิทรรศการผลงานด้านวิชาการของศูนย์พัฒนาวิชาการนั้นเป็นสิ่งที่ควรกระทำเพราะจะเป็นการเผยแพร่ผลงานวิชาการอีกทางหนึ่ง นอกจากนั้นยังส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ และด้านการบริหารจัดการเครือข่าย คณะกรรมการศูนย์พัฒนาวิชาการมีความคิดเห็น ว่า ควรนำเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศมาใช้ในการจัดประชุมหรืออบรมเพื่อลดค่าใช้จ่ายและเวลาในการเดินทาง นั้นแสดงให้เห็นถึงความรู้ความสามารถของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาวิชาการสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการศึกษา อีกทั้งยังแสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการศูนย์พัฒนาวิชาการมีความตระหนักที่จะใช้เทคโนโลยีอย่างคุ้มค่า และที่สำคัญเป็นการประหยัดเวลา และค่าใช้จ่ายในการเดินทาง

4. จากการสัมภาษณ์การดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ของประธานศูนย์พัฒนาวิชาการและคณะกรรมการศูนย์พัฒนาวิชาการ ซึ่งมีดังนี้

4.1 ปัญหาการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการจากการสัมภาษณ์พบว่า

4.1.1 ขาดแคลนบุคลากร

4.1.2 ขาดแผนการปฏิบัติการ

4.1.3 ขาดการติดต่อสื่อและการประสานงาน

4.1.4 ขาดงบประมาณสนับสนุน

4.2 แนวทางการปรับปรุงการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการจากการสัมภาษณ์พบว่า

4.2.1 ควรจัดอัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษาให้แต่ละศูนย์พัฒนาวิชาการเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงาน

4.2.2 ควรมีแผนการปฏิบัติการที่ชัดเจน

4.2.3 ควรมีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์พัฒนาวิชาการเพื่อสะดวกในการติดต่อสื่อและการประสานงานกับศูนย์พัฒนาวิชาการและโรงเรียน

4.2.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้แต่ละศูนย์พัฒนาวิชาการเพื่อส่งเสริมพัฒนาเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.3 แนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการจากการสัมภาษณ์พบว่า

4.3.1 ควรจัดกิจกรรมศึกษาดูงานให้ตัวแทนนักเรียนของแต่ละศูนย์พัฒนาวิชาการ ศูนย์ละ 5 คน พร้อมคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาวิชาการที่ประสบความสำเร็จ

4.3.2 ควรจัดให้มีการแข่งขันกีฬาร่วมกันของแต่ละศูนย์เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ติดต่ออันเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์

4.3.3 ควรจัดเวทีเสวนาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาวิชาการไปสู่ความสำเร็จอย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไปที่เป็นเช่นนี้เพราะการจัดตั้งศูนย์พัฒนาวิชาการยังไม่นานทำให้ความพร้อมด้านต่างๆไม่ว่าจะเป็นบุคลากร และงบประมาณยังไม่เหมาะสมในการปฏิบัติงานจึงมีความต้องการให้มีการสนับสนุนในสิ่งที่จำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล โพธิ์กลิ่น (2549 : 87-90) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบเครือข่ายความ

ร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก และ 33 องค์ประกอบย่อยดังต่อไปนี้ องค์ประกอบหลักที่ 1 ส่วนประกอบที่สำคัญของเครือข่ายความร่วมมือประกอบด้วย แกนนำ/ผู้นำเครือข่าย สมาชิกเครือข่าย บทบาทหน้าที่/ภาระหน้าที่ การมีส่วนร่วมของสมาชิก การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงาน องค์ประกอบที่ 2 คือ ขอบข่ายและภารกิจงานด้านวิชาการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นๆ การจัดหาและการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา องค์ประกอบหลักที่ 3 คือ กระบวนการปฏิบัติงานของเครือข่าย ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหา การระบุจุดหมายหรือเป้าหมาย การจัดทำแผนกลยุทธ์ การประเมินผลและการรายงานผล องค์ประกอบหลักที่ 4 คือ คุณลักษณะที่ดีของแกนนำ ประกอบด้วย มีบุคลิกภาพ กระตือรือร้นในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ ควบคุมอารมณ์ได้ดี มีความรับผิดชอบ และมีความมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ องค์ประกอบที่ 5 คือ เทคนิควิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย ประกอบด้วย การบรรยาย การอภิปราย การระดมสมอง การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ และปฏิบัติการจริงและสอดคล้องกับงานวิจัยของจำนงค์ แจ่มจันทร์ วงษ์ (2553 : 114-117) การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบเครือข่ายเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารระบบเครือข่ายเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นคือ ได้รูปแบบเครือข่ายปฏิสัมพันธ์เชิงกลยุทธ์ (Strategic Interactive Network Management : SIN Model) องค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน 1) ระบบเครือข่าย ประกอบด้วย เครือข่ายโรงเรียนหรือหน่วยงานทางการศึกษา (School Education Network) และเครือข่ายที่ไม่ใช่หน่วยงานทางการศึกษา (Non School Education Network) 2) การบริหารระบบเครือข่าย ประกอบด้วย การวิเคราะห์กลยุทธ์ การจัดทำแผนกลยุทธ์ การนำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ การควบคุมและการประเมินเชิงกลยุทธ์ โดยครอบคลุมภารกิจบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ งานบริหารทั่วไป โดยการบริหารสถานศึกษาของผู้ที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และมีการจัดโครงสร้างองค์กรเป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด 3) ด้านคุณภาพการศึกษาโดยองค์รวม ได้แก่ คุณภาพสถานศึกษา คุณภาพนักเรียนและคุณภาพสังคม ซึ่งต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วนในสังคม อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศไทยได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามความคิดเห็นของประธานศูนย์พัฒนา วิชาการและคณะกรรมการศูนย์พัฒนาวิชาการ มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจที่จะทำให้การดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการมีประสิทธิภาพมากขึ้น ด้านความพร้อมของเครือข่าย ควรมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายในและภายนอกองค์กร เพราะว่าการดำเนินงานเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพและเกิดความต่อเนื่องของเครือข่ายนั้นจำเป็นต้องมีหน่วยงานภายนอก หรือ องค์กรต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วม ด้านกิจกรรมของเครือข่าย การวางแผนการทำงานร่วมกันของศูนย์พัฒนาวิชาการ ที่ผ่านมามีการวางแผนร่วมกันน้อยทำให้การปฏิบัติงานไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและบางครั้งทำให้เกิดปัญหาระหว่างโรงเรียนในเครือข่าย และด้านการบริหารเครือข่าย ขาดการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาวิชาการอย่างต่อเนื่อง การประชาสัมพันธ์ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยให้หน่วยงานอื่นๆ ได้รับข่าวสาร กิจกรรม ความเคลื่อนไหวการทำงาน ศูนย์พัฒนาวิชาการ ที่จัดขึ้น อาจจัดทำวารสารประจำเดือน

2. หน่วยงานต้นสังกัด โดยเฉพาะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ควรจะมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้แต่ละศูนย์มีความเข้มแข็งในเชิงวิชาการ

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับประธานศูนย์พัฒนาวิชาการและคณะกรรมการศูนย์พัฒนาวิชาการจนสามารถพัฒนาศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้เป็นต้นแบบและต่อเนื่องจนสามารถถ่ายทอดให้กับครู บุคลากร นักเรียนและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

2. ควรศึกษาเจตคติของครู ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนต่อการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

3. ควรศึกษาแนวโน้มถึงกระบวนการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน